

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Pastorietuin

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Pastorietuin
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Heers
Deelgemeente:	Mechelen-Bovelingen
Bron:	Schepping: 2014-02-24 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134332
Coördinaten:	Breedte: 5.26112872828 Lengte: 50.7405486774

Primaire tekst

Ommuurde voormalige pastorietuin van 1859 met smeedijzeren hekwerk.

De voormalige pastorie, herbestemd als vergaderhuis, ligt op een ommuurd hoekperceel, begrensd door de Bovelingen- en de Darisstraat, kijkt vooraan uit op de dorpskerk en met de zijgevel op de begraafplaats. Deze was de site van de oude pastorie die bij de in 1916 gesloopte kerk was gelegen. Aanvankelijk liggen hier verschillende kleinere percelen en een huis dat in 1861 na brand wordt gesloopt. Na samenvoeging van deze percelen registreert het kadaster de komst van het huis en los ervan een kleine, L-vormige aanhorigheid. Een jaar later worden beiden al vergroot. Het huis is echter enkele jaren ouder dan de registratie, zoals het bouwjaar 1859 in situ aangeeft.

De pastorie is een dubbelhuis met vijf traveeën, twee bouwlagen en een schilddak, in een verzorgde neoclassicistische stijl ontworpen door H. Jaminé, lid van de bekende Hasseltse architectenfamilie. In het aanleunend bijgebouw werd vermoedelijk ouder bouw materiaal hergebruikt. In 1981 verliest het losstaande schuurtje zijn L-vorm en in 1949 en 1988 hebben wijzigingen aan het straattracé gevolgen voor de pastorijsmuur.

Aan de Bovelingenstraat werd de oorspronkelijke hoge muur, die op de andere zijden bewaard bleef, verlaagd tot een sokkel met betonnen deksteen voor een smeedijzeren afsluithek uit het begin van de 20ste eeuw, vermoedelijk geplaatst na de bouw van de nieuwe kerk in 1916. Op de hoeken bleven de hogere bakstenen pijlers met mooie deksteen van blauwe natuursteen behouden. Het hek is samengesteld uit regels van dubbel bandijzer waartussen de stijlen en spijlen zijn geklonken; de spijlen zijn afwisselend getorst en eindigend op een puntige knop, of getorst en voorzien van een midden- en eindknoop, gespiegelde volutes aan de boven- en gespiegelde krullen aan de onderregel. Niet alle details bleven bewaard. Het poorthek is vermoedelijk ouder en heeft vierkante stijlen en regels, met lelies als bekroning van de stijlen en spijlen en een gietijzeren kruis op de hogere makelaar. De onderspijltjes zijn gepunt en een liggende voluut vangt het klimmende beloop van de spijlen op. Het voortuinhek op de rechterzijde is van een andere factuur, werd gedeeltelijk verplaatst en omgewerkt tot afsluitpoort voor de oprit naar de schuur en vervangt vermoedelijk ook een tuinmuur. De vierkante onder-, midden- en bovenregels zijn voorzien van onderspijltjes en spijlen eindigend op vergulde lelies. De gekoppelde stijlen eindigen op een krul en zijn samengesmeed met hun hogere ook met een lelie bekroonde middenspijl die met een slingerende steel met gestileerd blad en vergulde bloem verbonden is met de stijlen en invloed vertoont van de art nouveau. Op de twee andere zijden bleven de bakstenen muren behouden.

Tegen de achtergevel van de pastorie ligt het poortje dat voorheen vermoedelijk de moestuin afsloot: platte onder- en middenregels, getorste spijltjes en spijlen met klimmend beloop, opgevangen door gespiegelde voluten op de vierkante bovenregel.

In de beboomde rechterhoek van de voortuin bleef een (deel van een?) breviertuintje bewaard: een pad met kronkelend parcours, omboord door breuk stenen en begeleid door taxus, buxus en bloemen. Rechts zijn er zes gewone haagbeuken (*Carpinus betulus*) (162 cm) op rij geplant. De rest van de voor tuin ligt in gras en heeft een recentere begroeiing van voornamelijk coniferen en struiken, vermoedelijk uit het derde kwart van de 20ste eeuw, zoals onder meer berk (*Betula*) en fijnspar (*Picea abies*) en in de linker zijtuin drie magnolia's (*Magnolia x soulangeana*). Verder een treures (*Fraxinus excelsior* 'Pendula') (166 cm), hazelaar (*Corylus avelana*), drie taxussen (*Taxus baccata*) (202 cm) en gewone robinia (*Robinia pseudoacacia*) uit de bouwperiode van de pastorie. Tussen de alleenstaande schuur en het dienstgebouw tegen de pastorie, ligt een erfje in rode steenslag. In de overgang naar het iets hoger gelegen grasveld van de achtertuin, is een getuige overgebleven van een tuinaanleg met de stijlkenmerken uit het interbellum. Een laag keermuurtje van baksteen met een boord voor planten, een ingebouwde zitbank van beton en een achteruit gelegen trapje tussen afgeronde muurtjes, loopt rechts teniet uit en sluit links aan bij de gevel.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Pastorietuin

Grafische documenten

De breviertuin van de pastorie van Mechelen-Bovelingen (Vlaamse Gemeenschap, 01-01-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Hasselt, Archief van het Kadaster, Opmetingsschets 1916, nr. 2.

Hasselt, Archief van het Kadaster, artikelsgewijze legger, art. 46, perceel 267 en 268. Opmetingsschets 1865 nr. 16, en 1866 nr. 5.

PAUWELS D., SCHLUSMANS F. met medewerking van MUYLDERMANS E. & ROMBOUTS J. 1999: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N4*, Brussel - Turnhout, p. 293.

Relaties

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3878>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121146>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/32145>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw, interbellum

Typologie: hekken, omheiningsmuren, paden, pastorietuinen, zitbanken